

LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2006:13

Tulliselvitysrikoksia koskeva lainsäädäntö

Tiivistelmä lausunnoista

OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTOJA JA SELVITYKSIÄ 2006:13

Tulliselvitysrikoksia koskeva lainsäädäntö

Tiivistelmä lausunnoista

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva	Julkaisun laji Lausuntotiivistelmä Toimeksiantaja Oikeusministeriö Toimielimen asettamispäivä		
Julkaisun nimi Tulliselvitysrikoksia koskeva lainsäädäntö Tiivistelmä lausunnoista			
Julkaisun osat 1.Johdanto, 2. Yleistä lausuntopalautteesta 3. Yksityiskohtainen lausuntopalaute			
Tiivistelmä Oikeusministeriö asetti 1.11.2005 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää tarve säätää rangaistavaksi tulliselvitysrikos. Työryhmän mietintö julkaistiin 3.3.2006 (oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2006:3). Työryhmä ehdotti, että rikoslakiin lisätään uusi 46 a luku, jossa säädetään rangaistaviksi tulliselvitysrikos, törkeä tulliselvitysrikos ja lievä tulliselvitysrikos ja jossa törkeään tulliselvitysrikokseen liitetään oikeushenkilön rangaistusvastuu. Telekuuntelulupa voitaisiin myöntää törkeän tulliselvitysrikoksen tutkintaa varten. Tullirikkomusta koskevaa tullilain 42 §:ää ehdotettiin muutettavaksi. Oikeusministeriö pyysi 9.3.2006 päivätyllä lausuntopyynnöllä 36 viranomaiselta, organisaatiolta ja asiantuntijalta kirjallisen lausunnon työryhmän mietinnöstä. Lausuntoja tuli 28. Lausuntotiivistelmän alussa olevassa johdannossa todetaan tarkemmin mietinnön ehdotukset sekä mainitaan lausunnon antaneet ja antamatta jättäneet tahot. Lausuntopalautetta käsitellään ensin yleisluonteisemmin ja sitten yksityiskohtaisemmin. Lausunnonantajista enemmistö eli 16 kannattaa tulliselvitysrikossääntelyä. Niiden lisäksi muutamaa lausuntoa voidaan luonnehtia varaukselliseksi. Vastustavia lausuntoja on 10. Osa tulliselvitysrikossääntelyä kannattavista lausunnonantajista on puuttunut ehdotettujen säännösten yksityiskohtiin ja tehnyt niitä koskevia muutosehdotuksia. Lausunnonantajista 15 on puuttunut ehdotetun sääntelyn yksityiskohtiin. Lausunnoissa esiin nostettuja kysymyksiä ovat <ul style="list-style-type: none"> - säännösten sijoituspaikka, - tunnusmerkistöjen vaikeaselkoisuus, laveus ja tulkinnanvaraisuus, - säännösten soveltamisalaan liittyvät epäselvyydet, - törkeästä huolimattomuudesta tehtyjen tekojen säätäminen rangaistavaksi, - rangaistusasteikkojen enimmäisrangaistukset, - oikeushenkilön rangaistusvastuun ulottuvuus, - telekuuntelun liittäminen törkeään tulliselvitysrikokseen ja - tullirikkomusta koskevan tullilain 42 §:n sisältö. 			
Avainsanat: (asiasanat) Tulliselvitysrikos, tullirikkomus, talousrikollisuus, esitutkinta, pakkokeinot			
Muut tiedot tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 15/42/2005, OM053:00/2005 (35/850/05 Tulli)			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2006:13		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-400-3
Kokonaissivumäärä 24	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
6.6.2006

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Remissammandrag	
Lagstiftningsrådet Janne Kanerva		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes 1.11.2005	
Publikation (även den finska titeln) Lagstiftning om tullredovisningsbrott (Tulliselvityksiä koskeva lainsäädäntö.Tiivistelmä lausunnoista) Remissammandrag			
Publikationens delar 1. Inledning, 2 Allmänt om remissvaren, 3. Remissvaren i detalj			
Referat <p>Justitieministeriet tillsatte 1.11.2005 en arbetsgrupp, vars uppdrag var att utreda behovet av en kriminalisering av tullredovisningsbrott. Arbetsgruppens betänkande publicerades 3.3.2006 (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2006:3) Arbetsgruppen föreslog att till strafflagen fogas ett nytt 46 a kap., i vilket kriminaliseras tullredovisningsbrott, grovt tullredovisningsbrott och lindrigt tullredovisningsbrott och att till grovt tullredovisningsbrott anknyts juridiska personers straffansvar. Tillstånd till teleavlysning skall kunna beviljas för utredningen av ett grovt tullredovisningsbrott. Ändringen föreslås av 42 § i tullagen angående tullförseelse.</p> <p>Justitieministeriet begärde 9.3.2006 ett skriftligt utlåtande om arbetsgruppens betänkande av trettiosex myndigheter, organisationer och sakkunniga. Tjugoåtta utlåtanden gavs. I inledningen till remissammandraget redogörs närmare för förslagen i betänkandet samt nämns de remissinstanser som gav ett utlåtande och underlät att ge ett remissvar. Remissvaren behandlas först på ett mera allmänt plan och därefter i detalj.</p> <p>En majoritet, dvs. sexton av dem som gav ett utlåtande stöder en reglering av tullredovisningsbrott. Förutom dem kan några utlåtanden karaktäriseras som reserverade. Av utlåtandena motsätter sig tio en reglering. En del av dem som givit utlåtanden och som stöder en reglering av tullredovisningsbrott har befattat sig med detaljerna i de föreslagna bestämmelserna och gjort förslag till ändringar av dem.</p> <p>Av givarna av utlåtanden har femton ingripit mot detaljerna i den föreslagna regleringen. Frågor som lyfts fram i utlåtandena är</p> <ul style="list-style-type: none"> - placeringen av bestämmelserna, - att rekvisiten är oklara, vidsträckta och lämnar rum för tolkning, - oklarheterna i anslutning till tillämpningsområdet, - kriminaliseringen av gärningar som har begåtts av grov oaktsamhet, - maximistrafpen i straffskalorna, - omfattningen av juridiska personers straffansvar, - att teleavlysning anknyts till grovt tullredovisningsbrott och - innehållet i 42 § i tullagen om tullförseelse. 			
Nyckelord Tullredovisningsbrott, tullförseelse, ekonomisk brottslighet, förundersökning, tvångsmedel			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) JM 15/42/2005, JM053:00/2005 (35/850/05/Tullen)			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Utlåtanden och utredningar 2006:13		ISSN 1458-7149	ISBN 952-466-400-3
Sidoantal 24	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	2
2. YLEISTÄ LAUSUNTOPALAUTTEESTA	4
2.1. Tulliselvitysrikosten kriminalisoimisen tarve	4
2.1.1. Tulliselvitysrikossääntelyä kannattavat lausunnonantajat	4
2.1.2. Tulliselvitysrikossääntelyyn varauksellisesti suhtautuvat lausunnonantajat	5
2.1.3. Tulliselvitysrikossääntelyä vastustavat lausunnonantajat	6
2.2. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohdat	7
3. YKSITYISKOHTAINEN LAUSUNTOPALAUTE	8
3.1. Tulliselvitysrikosten kriminalisoimisen tarve	8
3.2. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohdat	16

1. JOHDANTO

Oikeusministeriö asetti 1 päivänä marraskuuta 2005 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää tarve säätää rangaistavaksi tulliselvitysrikos. Työryhmän tuli arvioida, tarvitaanko tulliselvitysrikosta koskevaa rangaistussääntelyä, jolla kriminalisoitaisiin väärin tai puutteellisten tietojen tai asiakirjojen antaminen tulliviranomaiselle ja sitä vastaava erehdyttäminen. Myönteisessä tapauksessa työryhmän tuli laatia lainsäädäntöehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Selvitys- ja valmistelutyön yhteydessä oli myös harkittava tullirikkomusta koskevan rangaistussäännöksen asemaa ja sisältöä.

Tulliselvitysrikostyöryhmän puheenjohtajana toimi lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva oikeusministeriöstä ja jäsenenä tulliyli tarkastaja Petri Lounatmaa Tullihallituksesta, kärjätuomari Markku Rätty Vantaan kärjäoikeudesta, tulliyli tarkastaja Juha Vilkkonen Tullihallituksesta ja ylitarkastaja Hanna Vuojela valtiovarainministeriöstä. Yhdessä työryhmän kokouksessa oli Vuojelan puolesta neuvotteleva virkamies Ismo Mäenpää valtiovarainministeriöstä. Kanerva toimi myös työryhmän sihteerinä.

Työryhmän kuulemat asiantuntijat olivat poliisiyli tarkastaja Robin Lardot sisäasiainministeriöstä, ylitarkastaja Marja Niiranen valtiovarainministeriöstä, johtaja Juha Niskanen Tullihallituksesta, poliisitarkastaja Matti Rinne sisäasiainministeriöstä, valtiosyyttäjä Ritva Sahavirta Valtakunnansyyttäjänvirastosta ja ylitarkastaja Soili Sinisalo Verohallituksesta.

Työryhmän mietintö julkaistiin 3 päivänä maaliskuuta 2006 (oikeusministeriön työryhmämietintö 2006:3). Työryhmä päätyi ehdottamaan tulliselvitysrikoksia koskevaa lainsäädäntöä. Mietintöön sisältyy työryhmän jäsenen Vuojelan eriyvä mielipide.

Mietinnössä rikoslakiin (39/1889) ehdotetaan lisättäväksi uusi 46 a luku, jossa säädettäisiin tulliselvitysrikoksista. Näiden rikosten perustekomuotona olisi mainitun luvun 1 §:n mukaan tulliselvitysrikos, johon syyllistyisi se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö tullitoimenpiteeseen liittyvän ilmoittamisvelvollisuuden tai antaa sellaiseen toimenpiteeseen liittyvän väärän tai puutteellisen tiedon tulliviranomaiselle. Tulliselvitysrikoksesta tuomittaisiin sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Rikoksentehtäjä syyllistyisi rikoslain 46 a luvun 2 §:n mukaan törkeään tulliselvitysrikokseen, jos tulliselvitysrikoksessa 1) ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin taikka väärän tai puutteellisen tiedon kohteena on erittäin arvokas tavara, 2) rikoksentehtäjä käyttää erityisesti hyväkseen tullimenettelyä koskevia helpotuksia tai muuta siihen menettelyyn liittyvää luottamuksellista asemaa, 3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai 4) rikos tehdään osana rikoslain 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai ammattimaisesti. Teon arvioiminen törkeäksi edellyttäisi myös sitä, että tulliselvitysrikos on kokonaisuutena arvostellen törkeä. Törkeästä tulliselvitysrikoksesta tuomittaisiin vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Rikoslain 46 a luvun 4 §:n mukaan törkeään tulliselvitysrikokseen sovellettaisiin, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Mainitun rikoksen selvittämistä varten voitaisiin myös myöntää telekuuntelulupa, mikä edellyttää pakkokeinolain (450/1987) 5 a luvun 2 §:n 2 momentin muuttamista.

Jos tulliselvitysrikos, huomioon ottaen teon kohteena olevan tavaran arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtäjä tuomittaisiin rikoslain 46 a luvun 3 §:n nojalla lievästä tulliselvitysrikoksesta sakkoon. Tullilain (1466/1994) muute-

tussa 42 §:ssä määrättäisiin sama seuraamus tullirikkomuksesta, jos tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta muuten kuin tulliselvitysrikosta koskevassa rangaistussäännöksessä tarkoitulla tavalla rikotaan tullilainsäädännön mukainen velvollisuus, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta.

Ehdotetulla lainsäädännöllä pyritään vaikuttamaan talousrikollisuutta ehkäisevästi ja talousrikkosten selvittämistä edistävästi, edistämään valtion fiskaalisten intressien toteutumista, turvaamaan Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden etuja tullitoimintaa koskevan yhteisölainsäädännön edellyttämällä tavalla ja turvaamaan tullilaitoksen toimintaedellytyksiä. Tullirikkomusta koskevan rangaistussäännöksen mahdollistama sakkorangaistus ei kaikissa tapauksissa myöskään riittävästi osoita rikoksen moitittavuutta.

Työryhmän jäsenen eriävän mielipiteen mukaan esityksen tavoitteet, kuten kansainvälisen talousrikollisuuden torjunnan edistäminen, ovat sinänsä kannatettavia. Tullilaitoksen toimintaan kohdistuvia rikoksia koskevan rangaistussäätelyn kehittäminen säätämällä ehdotuksen mukaisesti tulliselvitysrikoksista ei ole välttämättä kuitenkaan oikea keino siinä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Eriävän mielipiteen mukaan ehdotettavassa säätelyssä on kyseenalaista erityisesti se, että sillä on tarkoitus kriminalisoida myös veropetossäätelyn alaan kuuluvia tekoja. Ehdotettuun tulliselvitysrikossäätelyyn liittyy verotuksen kokonaisuus huomioon ottaen eräitä epäkohtia.

Eriävän mielipiteen mukaan arvonlisäverotukseen liittyvät ongelmat pitäisi ensisijaisesti pyrkiä ratkaisemaan tulliviranomaisen ja kotimaan verotusta valvovan viranomaisen yhteistoimintaa kehittämällä ja parantamalla. Jos ehdotuksessa esille tuotujen arvonlisäverotukseen liittyvien ongelmien kuitenkin katsotaan edellyttävän lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, ne tulisi ratkaista veropetossäätelyn puitteissa. Eriävän mielipiteen mukaan tulisi lisäksi selvittää tarkemmin ne muut kuin arvonlisäverotukseen liittyvät ongelmatapaukset, joiden kriminalisointi tulliselvitysrikoksena saattaisi olla perusteltua. Näiden selvitysten perusteella mahdollisten tulliselvitysrikosta koskevien rangaistussäännösten soveltamisala voitaisiin rajata todellista tarvetta vastaavaksi.

Oikeusministeriö pyysi 9 päivänä maaliskuuta 2006 päivätyllä lausuntopyynnöllä 36 viranomaiselta, organisaatiolta ja asiantuntijalta kirjallisen lausunnon työryhmän mietinnöstä. Lausuntoaika päättyi 28 päivänä huhtikuuta 2006. Pyydetyn lausunnon antoivat

- kauppa- ja teollisuusministeriö,
- sisäasiainministeriö,
- valtiovarainministeriö,
- Tullihallitus,
- Verohallitus,
- Valtakunnansyyttäjänvirasto,
- keskusrikospoliisi,
- rajavartiolaitos,
- Helsingin hovioikeus,
- Oulun kärjäoikeus,
- Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto,
- Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto,
- Kärjäoikeustuomarit ry,
- Suomen Asianajajaliitto,
- Suomen Lakimiesliitto ry,
- Suomen Syyttäjyhdistys ry,

- Tulliliitto ry,
- Tullivirkamiesliitto ry,
- Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry (SVK),
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry,
- Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry,
- Keskuskauppakamari,
- Suomen Kaupan Liitto,
- Suomen Yrittäjät ry,
- Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ja
- professori Pekka Viljanen.

Lisäksi lausunnon toimittivat Kouvolan hovioikeus ja Kuopion kärjäoikeus.

Lausuntoa eivät antaneet

- ulkoasiainministeriö,
- Itä-Suomen hovioikeus,
- Espoon kärjäoikeus,
- Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry,
- Kymenlaakson Kauppakamari,
- Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys-SVKK ry,
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry,
- professori Pekka Koskinen,
- professori Raimo Lahti ja
- professori Ari-Matti Nuutila.

2. YLEISTÄ LAUSUNTOPALAUTTEESTA

2.1 Tulliselvitysrikosten kriminalisoimisen tarve

2.1.1. Tulliselvitysrikossäätelyä kannattavat lausunnonantajat

Tulliselvitysrikossäätelyä kannattaa enemmistö lausunnonantajista eli 16 tahoa:

- kauppaja teollisuusministeriö,
- sisäasiainministeriö,
- Tullihallitus,
- Verohallitus,
- Valtakunnansyyttäjänvirasto,
- keskusrikospoliisi,
- rajavartiolaitos,
- Kuopion kärjäoikeus,
- Oulun kärjäoikeus,
- Tulliliitto ry,
- Tullivirkamiesliitto ry,
- Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry (SVK),
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry,
- Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry,

- Keskuskauppakamari ja
- professori Pekka Viljanen.

Tulliselvitysrikossääntelyn tarpeellisuuden osalta sääntelyä kannattavissa lausunnoissa kiinnitetään huomiota seuraaviin jo pääosin työryhmän mietinnössä esiin tuotuihin näkökohtiin ja tavoitteisiin:

- kansainvälisen ja kotimaisen talousrikollisuuden torjuminen ja paljastumisen välillinen edistäminen, mihin torjunnan osalta liittyvät rangaistussäännösten yleisestävät ja erityisestävät vaikutukset,
- valtion fiskaalisten intressien edistäminen erityisesti sitä kautta, että verovelvollisten halu täyttää laissa säädetty ilmoitusvelvollisuus verohallinnolle voisi lisääntyä,
- rikostutkinnan tehostuminen pakkokeinojen käyttömahdollisuuksien parantumisen myötä, mihin liittyy kuljetustapahtuman taustalla olevien tahojen tehokkaampi vastuuseen saataminen,
- tullirikkomusrangaistussäännöksen mahdollistamaa sakkoa ankaramman moitittavuusarvioinnin kohdistuminen vakavimpiin rikoksiin,
- yritysten tasavertaisen kilpailuaseman turvaaminen,
- ehdotusten perustuminen hallitusohjelman linjauksiin, sisäisen turvallisuuden ohjelmaan, sisäasiainministeriön asettaman työryhmän toimenpide-ehdotuksiin ja valtioneuvoston vuosille 2006 – 2009 vahvistamaan periaatepäätökseen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnasta,
- tullilaitoksen toimintaedellytysten turvaaminen sen toiminnan perustuessa asiakkailta saataviin tietoihin ja ilmoituksiin,
- tullilaitoksen suorittama tullivalvonta koko Euroopan yhteisön lukuun sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan suojaamiseksi ja kolmansien valtioiden kanssa käytävään kauppaan liittyvien yhteisön kauppa-, maatalous-, tulli- ja muiden tavoitteiden toteuttamiseksi,
- tulliselvitysrikoksen säätämällä paikataan nykyisessä rikoslainsäädännössä käytännössä havaittuja aukkoja,
- ehdotetun sääntelyn pohjautuminen tullirikkomusta koskevaan rangaistussäännökseen alentaa lainsäädäntökynnystä, koska kysymyksessä ei ole rangaistavan käyttäytymisen sisällön suhteen täysin uusi rangaistussäännös ja
- vakuutusalan kannalta on merkittävää, että ehdotettu sääntely mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman perusteettomien vahinkoilmoitusten tutkinnan.

Osa tulliselvitysrikossääntelyä kannattavista lausunnonantajista on puuttunut ehdotettujen säännösten yksityiskohtiin ja tehnyt niitä koskevia muutosehdotuksia kuten jäljempänä ilmenee.

2.1.2. Tulliselvitysrikossääntelyyn varauksellisesti suhtautuvat lausunnonantajat

Helsingin hovioikeuden lausuntoa voidaan luonnehtia varaukselliseksi, koska siinä ainoastaan tuodaan esiin eräitä sääntelyä vastaan puhuvia ja eräitä sen puolesta puhuvia seikkoja.

Käräjäoikeustuomarit ry ei sinänsä vastusta esitetyn kaltaista lainsäädäntöä. Yhdistys ei kuitenkaan puolla tulliselvitysrikoksia koskevien säännösten säätämistä ehdotetussa muodossa.

2.1.3. Tulliselvitysrikossääntelyä vastustavat lausunnonantajat

Tulliselvitysrikossääntelyä vastustavat seuraavat 10 lausunnonantajaa:

- valtiovarainministeriö,
- Kouvolan hovioikeus,
- Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto,
- Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto,
- Suomen Asianajajaliitto,
- Suomen Lakimiesliitto ry,
- Suomen Syyttäjähdistys ry,
- Suomen Kaupan Liitto,
- Suomen Yrittäjät ry ja
- Elinkeinoelämän Keskusliitto EK.

Tulliselvitysrikossääntelyä vastustavat lausunnot perustuvat monilta osin työryhmämietinnön eriävään mielipiteeseen. Sääntelyä on vastustettu seuraavilla perusteilla:

- työryhmämietinnössä käsitellyissä ongelmatapauksissa on kysymys maahantuonnin ja maastaviennin yhteydessä tapahtuvien veropetosten toteennäyttämisestä; nykyisellä veropetossääntelyllä voidaan normaalisti puuttua tällaisiin veropetoksiin,
- suurimmalla osalla Suomessa tapahtuvista arvonlisäveropetoksista ei ole kansainvälistä liityntää,
- on kyseenalaista perustella ehdotettua sääntelyä muiden valtioiden kuin Suomen fiskaaliseen intressiin kohdistuvien veropetosten ehkäisyllä,
- fiskaaliseen intressiin kohdistuvien veropetosten torjunnassa kansainvälistä viranomaisyhteistyötä ja tietojen vaihtoa on monissa yhteyksissä pidetty keskeisimpänä keinona,
- mietinnössä esille tuoduissa muuta kuin arvonlisäverotusta koskevissa ongelmatapauksissa on kyse teoista, jotka on jo kattavasti kriminalisoitu,
- ehdotus on omiaan lisäämään rangaistusjärjestelmän kuormitusta vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon kautta,
- mietinnön valmistelussa ei ole asianmukaisesti selvitetty ja vertailtu vaihtoehtoisia ratkaisumalleja eli esimerkiksi veropetossääntelyn muuttamista,
- on vaikea hahmottaa ongelmakenttää, johon ehdotetulla lainsäädännöllä on tarkoitus puuttua, ja niitä käytännön tapauksia, joihin säännöksiä tultaisiin soveltamaan,
- tullitoimenpiteeseen liittyvät velvollisuudet saavat sisältönsä monipolvisesta tullilainsäädännöstä, mikä johtanee moninaisiin soveltamisongelmiin,
- pakkokeinovaltuudet voisivat keinotekoisesti muuttua laajemmiksi kuin muussa rikostutkinnassa,
- kansainvälinen vertailu ei puolla ehdotettua sääntelyä,
- rikosoikeuden keinojen käyttäminen viimesijaisena keinona,
- on kyseenalaista, voiko pelkällä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnillä aiheuttaa sellaista vahinkoa, joka edellyttäisi kahden vuoden enimmäisvankeusrangaistusta,
- ehdotettu sääntely on tarpeeton ja säännösten soveltamisalojen epäselvän suhteen vuoksi lakiteknisesti epäonnistunut,
- ehdotetulla sääntelyllä puututtaisiin poikkeuksellisesti rikoksen valmisteluun,
- vastaavien toimenpiteiden seuraamukset olisivat erilaiset riippuen siitä, kohdistuvatko ne tullihallintoon vai verohallintoon ja
- syyttäjien työmäärä lisääntyy ja prosessin kestoaika ei ole omiaan lyhentymään.

2.2. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohdat

Lausunnonantajista 15 on puuttunut ehdotetun sääntelyn yksityiskohtiin.

Professori Pekka Viljasen mukaan ehdotettuja säännöksiä **ei tule sijoittaa uuteen lukuun** vaan rikoslain 46 lukuun. Hänen mukaansa tavoitteena pitäisi myös olla, että maahantuontia ja maastavientiä koskevien säännösten **rikkomiset koottaisiin yhtenäisiksi tunnusmerkkistöiksi**.

Joidenkin lausuntojen mukaan ehdotetut **tunnusmerkistöt ovat vaikeaselkoisia, laveita, tulkinnanvaraisia tai ongelmallisesti muusta lainsäädännöstä sisältönsä saavia** (Oulun käräjäoikeus, Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto, Käräjäoikeustuomarit ry, Suomen Asianajajaliitto, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ja professori Viljanen).

Rajavartiolaitos on kiinnittänyt huomiota siihen, että **myös se suorittaa tullivalvontaa**, mikä pitäisi ottaa huomioon perustekomuodon sanamuodossa. Säännösten soveltamisalaan liittyviä lausunnoissa esiintuotuja kysymyksiä ovat myös **käteinen raha ja kauttakuljetuksen vakuusmaksut** (molemmat Valtakunnansyyttäjänviraston lausunnossa), **kaksoislaskutukseen puuttuminen** (Valtakunnansyyttäjänvirasto ja Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry) ja **vientiin liittyvät tapaukset, joissa rikoksenteijä on Suomen ulkopuolella** (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry).

Eräiden lausuntojen mukaan kysymyksessä olevien rikosten tai ainakin törkeän tulliselvitysrikoksen säätäminen rangaistavaksi myös **törkeästi huolimattomuudesta tehtynä** on perusteetonta tai ainakin kyseenalaista (Valtakunnansyyttäjänvirasto, Suomen Syyttäjähdistys ry, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry, Suomen Yrittäjät ry, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ja professori Viljanen). Toisaalta Oulun käräjäoikeuden mukaan kriminalisoinnin ulottaminen törkeään tuottamukseen on perusteltua.

Turun kihlakunnan syyttäjänviraston mukaan **rangaistusasteikkojen pitäisi olla järkevissä suhteissa veropetossäännösten asteikkoihin** niin, että perustekomuodon enimmäisrangaistus olisi yksi vuosi vankeutta ja törkeän tekemuodon enimmäisrangaistus kolme vuotta vankeutta.

Valtakunnansyyttäjänvirasto ihmettelee, **miksei oikeushenkilön rangaistusvastuuta ehdoteta ulotettavaksi perustekomuotoon**.

Törkeään tulliselvitysrikokseen liittyväksi ehdotetun **telekuuntelumahdollisuuden** osalta Suomen Asianajajaliitto näkee ongelmia, jotka liittyvät törkeän tulliselvitysrikoksen kvalifiointiperusteiden epämääräisyyteen ja pakkokeinoasioiden summaariseen käsittelyyn. Turun kihlakunnan syyttäjänviraston mukaan telekuuntelumahdollisuutta ei tule säätää, jos törkeän tulliselvitysrikoksen enimmäisrangaistus lasketaan sen ehdottamalla tavalla kolmeen vuoteen.

Tullirikkomusta koskevan tullilain 42 §:n osalta katsotaan, että pykälän 2 momenttiin tulisi lisätä rikoslain 29 luvun 9 §:n mukainen veron määritelmä (Oulun käräjäoikeus), että 3 momentin harhaanjohtavaa sanajärjestystä tulee muuttaa (Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto) ja että 3 momentissa tulisi selvyuden vuoksi viitata tulliselvitysrikoksen kaikkiin törkeysasteisiin (professori Viljanen).

3. YKSITYISKOHTAINEN LAUSUNTOPALAUTE

3.1. Tulliselvitysrikosten kriminalisoimisen tarve

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Työryhmän ehdotukset edistävät kansainvälisen talousrikollisuuden torjumista. Myönteiset vaikutukset kohdistuisivat etenkin valtion talouteen. Tulliselvitysrikosten tehokkaampi selvittäminen edistää kuitenkin välillisesti myös muun rajat ylittävän rikollisuuden (esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuva rikollisuus) paljastumista. Tulliviranomaisten ja poliisin edellytykset tehokkaalle rikostutkinnalle parantuisivat esityksen mukaan korotettavien rangaistusasteikkojen myötä.

Ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöminen taikka väärien tai puutteellisten tietojen antaminen tulliviranomaiselle edellyttää vakavimpien rikosten osalta ankarampaa moitittavuusarviointia kuin nykyisin tullirikkomuksesta ainoana seuraamusvaihtoehtona säädetty sakkorangaistus. Lisäksi ehdotetuilla rangaistussäännöksillä olisi myös talousrikollisuutta ennalta ehkäisevää vaikutusta.

Sisäasiainministeriö

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia. Viranomaisten keinot puuttua Suomen ulkomaankauppaan ja Suomen kautta tapahtuvaan kauttakulkuliikenteeseen liittyvään vakavaan ja kansainväliseen rikollisuuteen ovat nykyisellään riittämättömät. Esityksen lainsäädäntömuutoksilla pyritään muun muassa vaikuttamaan talousrikollisuutta ehkäisevästi ja talousrikosten selvittämistä edistävästi sekä turvaamaan yritysten tasavertainen kilpailuasema.

Työryhmämietintö perustuu hallitusohjelman linjauksiin, sisäisen turvallisuuden ohjelmaan, sisäasiainministeriön asettaman työryhmän raportin toimenpide-ehdotuksiin ja valtioneuvoston vuosille 2006 – 2009 vahvistamaan periaatepäätökseen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnasta.

Tullirikkomus ei mahdollista esitutkinnassa tehokkaiden pakkokeinolain mukaisten keinojen käyttämistä. Kansainvälistyvän talousrikollisuuden ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kannalta on tärkeää, ettei toisaalta kaksoislaskutukseen liittyvä ja toisaalta nykyisin tullirikkomuksen täyttävä toiminta pääse nykyistä laajemmin leviämään Suomeen. Yritysten kilpailuedellytykset vääristyvät, mikäli osa yrityksistä saa arvonlisäveron suuruisen hyödyn.

Koska tullilaitoksen toiminta perustuu asiakkailta saatuihin tietoihin ja ilmoituksiin, tullilaitoksen toimintaedellytysten turvaamiseksi on tärkeää korostaa ilmoitusvelvollisuuteen liittyvää tiedonantovelvollisuutta sekä tulliviranomaiselle annettavien tietojen oikeellisuuden merkitystä. Rikosten ennalta estävyyden kannalta on tärkeää viestittää, ettei väärien tietojen antamista pidetä vähäisenä lievänä rikoksena vakavimmissa tapauksissa.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö yhtyy työryhmässä olleen edustajansa eriävään mielipiteeseen. Ehdotuksen tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia. Valtiovarainministeriöllä on kuitenkin erilainen näkemys erityisesti niistä keinoista, joilla mietinnössä mainittuihin tavoitteisiin tulisi pyrkiä.

Ministeriö oudoksuu, että laajan soveltamisalan ja veropetoksen kanssa yhtäläisen rangaistusasteikon omaavan tulliselvitysrikoksen säätämistä perustellaan arvonlisäverotukseen liittyvillä ongelmilla. Tulliselvitysrikossääntelyn tarpeellisuuden arvioinnin tulisi perustua yleisemmin siihen, edellyttäkö tullilaitoksen asema kansainvälisen tavaraliikenteen valvojana uutta kriminalisointia.

Suomen valtioon kohdistuviin arvonlisäveropetoksiin liittyvät näyttöongelmat voidaan tarvittaessa ratkaista muilla keinoilla. Näissä vaihtoehdoissa kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan ja yhteisökauppaan liittyvistä veropetoksista rangaistaisiin yhdenmukaisella tavalla. Huomioon on otettava myös kansainvälinen viranomaisyhteistyö ja tietojen vaihto.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotusta ongelmallisena siltä osin kuin tulliselvitysrikossääntelyn tarpeellisuutta on perusteltu muilla kuin arvonlisäverotukseen liittyvillä ongelmatapauksilla. Mietinnössä esille tuoduissa tapauksissa on kyse teoista, jotka on jo kattavasti kriminalisoitu tullirikkomuksena tai muuna rikoksena. Kysymys on siitä, että kriminalisoitaisiin tekoja, joita voidaan pitää vain valmisteluna. Lisäksi kysymyksessä oleva ehdotus on omiaan lisäämään rangaistusjärjestelmän kuormitusta vankimäärän kasvun kautta.

Asian valmistelun keskeisenä puutteena on se, että ei ole asianmukaisesti selvitetty ja vertailtu vaihtoehtoisia ratkaisumalleja. Vaihtoehtoina ovat viranomaisyhteistyön parantaminen ja veropetossääntelyn muuttaminen. Lisäksi tulisi selvittää tarkemmin ne muut kuin arvonlisäverotukseen liittyvät ongelmatapaukset, joiden kriminalisointi tulliselvitysrikoksena saattaisi olla perusteltua.

Tullihallitus

Työryhmän mietintö on perusteellinen ja monipuolinen. Esitettyjen lainsäädäntömuutosten toteuttaminen on erittäin tärkeää. Erityisesti on syytä korostaa sitä, että mietintö noudattaa hallitusohjelmassa, sisäisen turvallisuuden ohjelmassa sekä talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi tehdyssä valtioneuvoston periaatepäätöksessä jo aikaisemmin noudatettua linjaa.

Mietinnössä on kattavasti kuvattu tullilaitoksen asema ja tehtävät, joiden osalta on erittäin tärkeää todeta tulliliiton ulkorajoilla suoritettava tullivalvonta Euroopan yhteisön lukuun. Suomen liittyminen yhteisöön on merkittävästi vähentänyt tullilaitoksen suorittamaa tavaraliikenteen valvontaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Mietinnössä kuvattujen ongelmatapausten yhteenvetona voidaan todeta, että viranomaisilla ei ole riittäviä keinoja puuttua kysymyksessä olevaan vakavaan ja järjestäytyneeseen kansainväliseen rikollisuuteen.

Tehty kansainvälinen vertailu on kattava. Ulkomaisen lainsäädännön osalta ei voida havaita mitään yleistä linjaa. Työryhmän mietintö noudattaa varsin pitkälti Ruotsissa voimaan saatettua rikosoikeudellista lainsäädäntöä tullitoimintaan liittyvien kriminalisointien osalta.

Huomiota olisi kiinnitettävä rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän yleis- ja erityisestäään luonteeseen ja siihen, että kriminalisoinnilla voitaisiin vaikuttaa kohderyhmän käyttäytymiseen. Lainsäädäntökynnystä alentaa se, että sääntely pohjautuisi tullirikkomusta koskevaan rangaistussäännökseen eikä kysymyksessä olisi rangaistavan käyttäytymisen sisällön suhteen täysin uusi rangaistussäännös.

Suomessa on jo aikaisemmin saatettu voimaan kriminalisointeja, joiden tavoitteena on ollut suojata taloudellisten toimijoiden viranomaisille antaman informaation oikeellisuutta. Tulliselvitysrikoksen säätämällä suojattaisiin informaation luotettavuutta ja oikeellisuutta.

Väärien tietojen antamiseen ja siitä seuraaviin haittavaikutuksiin on voitava puuttua riittävän aikaisin kattavin ja tehokkain keinoin. Muuten rikolliset toimijat saavat valvontaviranomaisiin nähden niin merkittävän etumatkan, että muun muassa rikoshyödyn jäljittäminen vaikeutuu merkittävästi. Tulliselvitysrikossäännökset eivät johtaisi tullilaitoksen ja verohallinnon välisen yhteistyön heikkenemiseen ja verotulojen menetykseen. Veropetos jäisi edelleen ensisijaiseksi kriminalisoimiseksi, joten veropetostutkinta suoritettaisiin säännönmukaisesti loppuun. Tulliselvityskriminalisoinnin ennaltaehkäisevä vaikutus on varmasti omiaan tukemaan valtion fiskaalisen intressin toteutumista.

Korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 2004:56 perusteella sen tarkoittama tapaukset eivät kuulu veropetossääntelyn piiriin. Verohallinnolla ei myöskään ole käytännössä mahdollisuutta reagoida tullilaitoksen satoihin vuotuisiin yritystarkastuspyyntöihin. Tulliselvitysrikoksesta käydyssä keskustelussa verotukselliset, erityisesti arvonlisäverotukseen liittyvät näkökohdat ovat saaneet liiallisen huomion.

Verohallitus

Verohallitus on jo aikaisemmin sisäasiainministeriön työryhmäraportista ja valtioneuvoston harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaohjelmasta antamissaan lausunnoissa ottanut myönteisen kannan tulliselvitysrikoksen säätämiseen.

Verohallitus pitää mietinnön tavoitteita kannatettavina. Tulliselvitysrikoksen säätämällä paikattaisiin nykyisessä lainsäädännössä havaittuja aukkoja ja tulliviranomaiset saisivat nykyistä tehokkaammat keinot esitutkintaan. Ilmoitusvelvollisuuden oikean täyttämisen korostamisella olisi myös todennäköisesti myönteinen vaikutus verohallinnolle tehtäviin ilmoituksiin.

Arvonlisäveropetokset ovat sekä lukumääräisesti että myös rahamääräisesti varsin merkittävä osa verohallinnon suorittamaa rikosoikeudellista oikeudenvilvontaa. Tehty selvitys osoittaa, että valtaosaan arvonlisäveropetoksista liittyy laissa säädettyjen ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyöntiä ja toimintaa verovalvonnan ulkopuolella.

Rikostutkinnan alkuvaiheessa tulliviranomaisten olisi tarpeen mukaan oltava yhteydessä muihin viranomaisiin teon rikosoikeudellista arviointia varten tarvittavien tietojen saamiseksi. Tulli- ja veroviranomaisten yhteistyötä tulisi merkittävästi tiivistää otettaessa käyttöön ehdotettua lainsäädäntöä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto

Esitys uusista tulliselvitysrikoksia koskevista säännöksistä on kokonaisuutena tarkastellen tarpeellinen ja kannatettava. Tällä hetkellä voimassa oleva lainsäädäntö ei anna riittäviä mahdollisuuksia puuttua muun muassa maahantuontivaiheessa annettuihin väriin tietoihin, kauttakuljetusten petoriskeille alttiista tavaroista vaadittaviin vakuuksiin kohdistuviin väärinkäytöksiin eikä lainkaan edellytyksiä toimenpiteisiin koskien niin sanottua kaksoislaskutusta Venäjän kaupassa.

Keskusrikospoliisi

Tulliselvitysrikoksen säätäminen on perusteltua. Nopeasti kansainvälistyvä talousrikollisuus edellyttää, että lainsäädännön keinoin parannetaan viranomaisten mahdollisuuksia puuttua ulkomaankauppaan liittyviin rikoksiin. Yritysten tasavertaisen kilpailuaseman turvaamiseksi sekä talousrikosten ja harmaan talouden estämiseksi on tarpeen kehittää lainsäädäntöä, jonka avulla tavaroiden maahantuontiin ja maastavientiin liittyvää rikollisuutta voidaan estää ja selvittää.

Nykyiset säännökset muun muassa väärennysrikosten ja veropetosrikosten osalta soveltuvat vain eräisiin väärinilmoittamistapauksiin. Suuri osa väärinkäytöksistä jää rikostunnusmerkistöjen soveltamisalan ulkopuolelle. Myös tarpeellisten tutkintamenetelmien käyttö on sidottu teosta säädettyyn rangaistusasteikkoon.

Rajavartiolaitos

Esitetyt lainmuutokset ja tulliselvitysrikoksen kriminalisoiminen ovat perusteltuja rikostorjunnan edistämisen kannalta.

Helsingin hovioikeus

Tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistön käyttöala tulisi todennäköisesti koskemaan vain pientä tekojoukkoa. Sen vuoksi uuden sääntelyn tarpeellisuus voidaan asettaa kyseenalaiseksi varsinkin tilanteessa, jossa Euroopan unionin uusi tullikoodeksi on vielä käsittelyvaiheessa eikä muiden mietinnössä mainittujen maiden lainsäädännössä ole vastaavaa sääntelyä.

Uuden sääntelyn tarvetta puoltaa se, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönneissä ja väriiden tai puutteellisten tietojen antamisessa voi yhä useammin olla kysymys suurista taloudellisista arvoista ja tekoihin voi liittyä suunnitelmallisuutta, ammattimaisuutta tai toistuvuutta. Näiden tutkinta voi edellyttää pakkokeinoja, joiden käyttäminen ei ole mahdollista tullirikkomuksen yhteydessä. Lisäksi uudella sääntelyllä voisi ankaramman rangaistusmaksimin johdosta olla jonkin verran yleis- ja erityisestävää vaikutusta.

Kouvolan hovioikeus

Hovioikeuden on vaikea hahmottaa sitä ongelmakenttää, johon ehdotetulla lainsäädännöllä on tarkoitus puuttua. Työryhmän mietintöön sisältyvässä eriävässä mielipiteessä esitetty kritiikki tuntuu painavalta ja esitetty ratkaisuvaihtoehto tutkimisen arvoiselta. Mietinnössä ehdotettua rikoslain uutta 46 a lukua ei ole syytä säätää, vaan asian valmistelua tulisi jatkaa.

Kuopion kärjäoikeus

Kuopion kärjäoikeudella ei ole huomauttamista mietinnön osalta. Lainsäädäntöuudistus tulisi osaltaan ehkäisemään talousrikollisuutta ja antaisi tehokkaamman mahdollisuuden puuttua tilanteisiin, joissa annetaan tuonnin, viennin tai kauttakulkuliikenteen yhteydessä viranomaiselle vääriä tietoja.

Oulun kärjäoikeus

Ehdotettu lainsäädäntö on kannatettava. Esityksessä mainitut tavoitteet eli talousrikollisuuden estäminen, talousrikosten selvittämisen edistäminen, valtion fisikaalisten intressien turvaaminen, yhteisön ja sen jäsenvaltioiden etujen sekä tullilaitoksen toimintaedellytysten turvaaminen ovat hyväksyttäviä.

Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto

Syyttäjänvirasto yhtyy mietinnön eriävään mielipiteeseen. Arvonlisäverotukseen liittyvää ongelmaa ei tulisi ratkaista ehdotetulla tavalla säätämällä rangaistavaksi menettely, joka asiallisesti joissakin tapauksissa saattaisi täyttää veropetoksen valmistelun tunnusmerkistön, ja asettaa sille samat rangaistusuhat kuin täytetylle veropetokselle sekä lisäksi edellyttää alhaisempaa syyksiluettavuutta (törkeä tuottamus) kuin täytetyn veropetoksen kohdalla. Arvonlisäverotukseen liittyvät ongelmat tulisi ratkaista veropetossäännöstöä tarkistamalla ja eräät muut kriminalisointia mahdollisesti edellyttävät ongelmat tulisi selvittää tarkemmin.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto

Virasto yhtyy periaatteellisella tasolla oikeastaan kaikilta osin siihen, mitä mietinnön eriäväsä mielipiteessä on lausuttu. Pitäisi pyrkiä täsmentämään voimassa olevaa rikoslainsäädäntöä. Lisäksi ratkaisusta KKO 2004:56 vedetään liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä tutkinnan mielekkyyden osalta. Ainakaan nyt esitetyillä perusteilla ei tulisi säätää törkeää tulliselvitysrikosta koskevaa tunnusmerkistöä.

Kärjäoikeustuomarit ry

Kärjäoikeustuomarit ry ei sinänsä, Suomen tullilaitoksen tehtävät ja mietinnön tavoitteet huomioon ottaen, vastusta esitetyn kaltaista lainsäädäntöä. Yhdistys haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota eräisiin periaatteellisiin ja käytännöllisiin kysymyksiin.

On kyseenalaista, voidaanko uuskriminalisointia hyväksyttävällä tavalla perustella tarpeella saada muita oletettuja rikoksia tutkittua kriminalisoinnin mahdollistamien pakkokeinojen avulla. Tulliselvitysrikoksella ei liene mitään itsenäistä arvoa, vaan siihen syyllistyen pyritään johonkin toiseen, taloudellisesti tuottoisaan tai muita vahingoittavaan rikokseen. On vaikea nähdä tulliselvitysrikoksella itsenäistä käyttöalaa.

Ei ole tarpeen luoda syyteharkintaan ja oikeuskäsittelyyn päätyviä tulliselvitysrikoksia varten niin raskasta sääntelyä kvalifioituine ja privilegioituine tekemuotoineen kuin työryhmä on ehdottanut. Tullitoimenpiteeseen liittyvät velvollisuudet eivät ilmene tunnusmerkistöstä vaan saavat sisältönsä monopolvisesta tullilainsäädännöstä. Riittävää on tulliselvitysrikoksen säätäminen enintään perusmuodossaan.

Ehdotuksessa ei käsitellä sitä, saattaisiko konkreettisessa tapauksessa tulla rangaistuksen ohella kysymykseen muita rikokseen perustuvia seuraamuksia kuten vahingonkorvaus tai konfiskaatio. Merkitystä on annettava myös eriävissä mielipiteessä esitetyille seikoille. Vielä on syytä kiinnittää huomiota ehdotuksesta ilmenevään kansainvälisen lainsäädännön epäyhtenäisyyteen. Edellä lausutuista syistä yhdistys ei puolla tulliselvitysrikoksia koskevien säännösten säätämistä ehdotetussa muodossa.

Suomen Asianajajaliitto

Ehdotettu sääntely on tarpeeton ja lakiteknisesti epäonnistunut. Asianajajaliitto yhtyy mietinnön eriävään mielipiteeseen. Lisäksi todetaan lakiteknisenä heikkoutena olevan, että erityisesti törkeän tulliselvitysrikoksen sekä veropetoksen ja säännöstely- ja salakuljetusrikosten soveltamisalojen välinen suhde muodostuisi epäselväksi. Ehdotus poikkeaisi siitä lainsäätäjän vakiintuneesta linjasta, että rikoksen valmistelu on säädetty rangaistavaksi ainoastaan tiettyjen harvojen ja erityisen vakavien rikosten kohdalla. Epäselvyyttä tulisi myös suhteessa tullirikkomusta koskevaan tullilain 42 §:n 3 momenttiin.

Ehdotetuilla säännöksillä ei ole myöskään rikollisuustilanteesta johdettavaa perustetta. On todettavissa vain joitakin kymmeniä tekoja, joissa menettelyyn liittyy vakavia piirteitä. Korkeimman oikeuden ratkaisun 2004:56 synnyttämät haasteet eivät ratkea uuskriminalisoinnilla vaan viranomaisyhteistyön lisäämisellä.

Suomen Lakimiesliitto ry

Ehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta mietinnöstä on pääteltävissä, että tosiasiasa motiivina on saada tullilaitokselle laajemmat ja tehokkaammat pakkokeino- ja muut tutkintamahdollisuudet muiden rikosten tutkintaa varten. Kun kyse on uuskriminalisoinnista, ehdotetulle sääntelylle on oltava todellinen tarve ja ehdotettujen keinojen on oltava oikein mitoitettuja suojeltaviin oikeushyviin verrattuna.

Esitetty sääntely ei ole oikea keino tavoitteiden saavuttamiseksi. Sääntely tulisi olemaan soveltamisalaltaan hyvin laaja ja aiheuttaisi vaikeita soveltamisongelmia. Vastaavaa sääntelyä ei ole muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Ehdotus merkitsisi tiettyjen rikosten valmistelun kriminalisoimista. Voimassa olevaan sääntelyyn liittyvät soveltamisongelmat olisi pyrittävä ensisijaisesti ratkaisemaan kyseistä sääntelyä ja käytäntöä kehittämällä ja muuttamalla. Ei ole myöskään selvitetty sitä, olisivatko ongelmat ratkaistavissa yhteistyötä kehittämällä ja parantamalla.

Suomen Syyttäjäyhdistys ry

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia mutta niiden saavuttamiseksi uutta lainsäädäntöä ei ole pidettävä välttämättömänä. Jo nykyisin on käytettävissä tullilain 42 §:n 3 momentin mukaisesti sakkorangaistus. Uusi sääntely mahdollistaisi laajemman pakkokeinojen käytön ja siten tukisi rikostutkintaa. Liityntä veropetosrikoksiin johtaa kuitenkin siihen, että pakkokeinovalikoima on niiden rikosten kautta käytettävissä. On myös kyseenalaista, voiko pelkällä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnillä aiheuttaa sellaista vahinkoa, joka edellyttäisi kahden vuoden enimmäisvankeusrangaistusta. Ehdotus lisää syyttäjien työmäärää ja se ei ole omiaan lyhentämään prosessin kestoajaa.

Tulliliitto ry

Työryhmän mietinnössä on kuvattu tullilaitokselle annettaviin tietoihin liittyviä ongelmatapauksia, jotka hankaloittavat tehokkaan tullitoiminnan toteuttamista lähes päivittäin. Ehdotetulla lainsäädännöllä olisi toteutuessaan huomattavaa merkitystä tullilaitokselle henkilöstön valvontatyötä selkeyttävänä ja motivoivana uudistuksena. Tulliliitto ry tukee työryhmän mietinnössä esittämää lainsäädäntöehdotusta.

Tullivirkamiesliitto ry

Liitto on asiassa samaa mieltä työryhmän kanssa.

Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry (SVK)

Työryhmämietinnössä ehdotettu tulliselvitysrikosta koskeva rangaistussäntely on tarpeellinen ja kannatettava. Viranomaisilla, erityisesti tullilaitoksella, on tällä hetkellä riittämättömät toimivaltuudet puuttua Suomen ulkomaankauppaan ja Suomen kautta tapahtuvaan kauttakululiikenteeseen liittyvään usein vakavaan ja ammattimaiseen rikollisuuteen. Ehdotettu säännöstö liittyy valtioneuvoston hyväksymään sisäisen turvallisuuden ohjelmaan ja valtioneuvoston 9.2.2006 hyväksymään periaatepäätökseen talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi vuosina 2006 – 2009. Säännöstö olisi omiaan lisäämään rikostorjunnan vaikuttavuutta erityisesti ns. karusellikaupan eli arvonlisäveropetosten tutkinnassa, nostamaan logistisen ketjun turvallisuutta ja luotettavuutta ja lisäämään viranomaisten ja yksityisen sektorin kumppanuutta rikostorjunnassa sisäisen turvallisuuden ohjelman täytäntöönpanossa.

Vakuutusalan kannalta on merkittävää, että ehdotettu sääntely mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman perusteettomien vahinkoilmoitusten tutkinnan. Vakuutusyhtiöltä voidaan yrittää saada perusteetonta vakuutuskorvausta myös tullilaitokselle esitettyjen asiakirjojen ja tietojen perusteella.

Vakuutusalan kannalta ongelmallista olisi sääntelyn jälkeenkin tietojenvaihto. Vakuutusyhtiö ei voi saada tullilaitokselta virkasalaisuuden piirissä olevia tietoja esimerkiksi epäselvän vahingon selvittämiseksi. Esitutkinnassa tietojenvaihto on kuitenkin mahdollista asianosaisjulkisuutta koskevien säännösten mukaan.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Yhdistys haluaa kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksen jälkeenkin Suomen rikoslain soveltamisalasta johtuen rangaistussäännöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kaksoislaskutustapaukset, joissa vääränsisältöinen lasku esitetään Venäjän tulliviranomaiselle ilman Suomen tulliviranomaiseen kohdistuvia vaikutuksia.

Kuljetus-logistiikka-alaan kohdistuvassa rikollisuudessa tieto on ratkaisevassa asemassa. Koko järjestelmän toimivuuden kannalta on äärimmäisen tärkeää, että kuljetusta koskevat asiakirjat pitävät paikkansa ja vastaavat kuljetettavaa lähetystä. Kuljetus-logistiikka-alaan kohdistuva rikollisuus on kuljetusten suorittajan näkökulmasta ongelmallista, koska yleensä epäilyinä on kuljetusyritys, vaikka sillä ei olisi asiassa osuutta. Yhdistys pitää tärkeänä, että lainsäädäntö mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tekojen valmisteluvaiheeseen ja riittävät pakkokeinot oikeiden syyllisten saamiseksi selville. Tullirikkomusta koskevan rangaistussäännök-

sen mahdollistama sakkorangaistus ei tähän riitä eikä se myöskään riittävästi osoita rikoksen moitittavuutta. Yhdistys kannattaa uuden luvun säätämistä rikoslakiin.

Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry

Yhdistys pitää tarpeellisena tulliselvitysrikoksen sisällyttämistä rikoslakiin lisäämällä siihen uusi 46 a luku.

Keskuskauppakamari

Työryhmämietinnön tavoitteena oleva talousrikollisuuden torjunta on erittäin kannatettavaa. Esitetty malli antaa viranomaisille mahdollisuuden puuttua ajoissa rikolliseen toimintaan sekä mahdollistaa myös puuttumisen harmaaseen talouteen varhaisemmassa vaiheessa. Tulliselvitysrikossääntelyä voidaan hyödyntää Suomen ja Venäjän viranomaisten rikostorjuntayhteistyössä.

Suomen Kaupan Liitto

Vaikka väärän tai puutteellisen tiedon antaminen tulliviranomaisille on sinänsä tuomittavaa, työryhmän ehdottamaa menettelyä asian ratkaisemiseksi ei voida pitää perusteltuna. Viranomaisseurantaa on varmasti syytä tehostaa. Se on myös elinkeinoelämän etu. Mitään kilpailua vääristäviä toimia ei pidä sallia. Varteenotettavana on pidettävä myös sitä, ettei Euroopan unionin alueelta löydy työryhmän ehdotuksille pohjaa.

Viranomaistoimintaa tulisi tehostaa lisäämällä yhteistyötä tulliviranomaisten ja veroviranomaisten kesken. Veropetossäännökset ja säännökset tullirikkomuksista ovat käyttökelpoisia työryhmän tarkoittamissa ongelmatapauksissa. Lainsäädännön mahdollinen tarkistaminen on kohdistettava verolainsäädäntöön.

Suomen Yrittäjät ry

Esityksen tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Rikosoikeudellisten keinojen käytön tulee kuitenkin olla viimesijaista. Muut vaihtoehdot ongelman ratkaisemiseksi tulee käydä kattavasti läpi ja todeta ne toimimattomiksi tai ei riittävän tehokkaiksi. Mietintöön liittyvässä eriäväsä mielipiteessä todetaan, että tulli- ja veroviranomaisten yhteistyötä kehittämällä ja toimintatapoja tarkentamalla käsillä olevaan ongelmaan voitaisiin puuttua. Samoin tulee selvittää jo olemassa olevien kriminalisointien tarkennusmahdollisuudet ennen uutta rikossääntelyä. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ei näyttäisi olevan nyt ehdotettua tulliselvitysrikossääntelyä vastaavaa rangaistussääntelyä.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Ehdotuksen tavoite talousrikollisuuden torjunta on elinkeinoelämän kannalta kannatettava tavoite.

Korkeimman oikeuden ratkaisuun KKO 2004:56 liittyvä arvonlisävero-ongelma on hoidettavissa tulli- ja veroviranomaisten välisellä yhteistyöllä. Kansainvälisestä vertailusta ei löydy tukea mietinnössä esitetyille ehdotuksille. Verotukseen liittyvien fisikaalisten intressien tur-

vaamista varten ovat veropetossäännökset. Tulliviranomaiselle annettuihin vääriin tai puutteellisiin tietoihin liittyvät väärinkäytökset on jo kriminalisoitu.

Ehdotettujen säännösten päällekkäisyys muiden rangaistussäännösten kanssa ei ole lainsäädännön yksinkertaistamistavoitteen mukainen ja on omiaan luomaan tulkintaongelmia. Mietinnöstä ei ole löydettävissä perusteluja erottelulle, joka liittyy siihen, että vastaavia säännöksiä ei ole verohallintoon kohdistuvan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä tai väärän tai puutteellisen tiedon antamisesta verohallinnolle. Mietinnössä ei ole oikeastaan lainkaan selvitetty kokonaan uuden rikosoikeudellisen sääntelyn toimintavaihtoehtoja talousrikollisuuden torjumiseksi. Tällaiset vaihtoehdot olisi syytä selvittää mahdollisimman pikaisesti.

Professori Pekka Viljanen

Ehdotetut säännökset ovat mietinnössä esitetyistä syistä tarpeellisia.

3.2. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohdat

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Ehdotettu kolmiportaisille rikostunnusmerkistöille tyypillinen rangaistusasteikko on kannatettava. Törkeiden tulliselvitysrikosten vakavuus ja niiden liittyminen yritystoiminnassa tapahtuvaan järjestäytyneeseen talousrikollisuuteen puoltaa näiden rikosten ottamista myös oikeushenkilön rangaistusvastuun piiriin.

Verohallitus

Ehdotettu tulliselvitysrikossäännös olisi toissijainen veropetos-, säännöstely- tai salakuljetusrikoksia koskeviin säännöksiin nähden. Ratkaisua voidaan pitää oikeana. Säännöksen ei sen toissijaisuuden vuoksi voida katsoa kriminalisoivan sellaisia tekoja, jotka kuuluvat veropetos-sääntelyn alaan. Veropetossäännökset nykyisessä muodossaan eivät toisaalta kata sitä mietinnössä kuvattua ongelma-aluetta, johon liittyviä rikostorjunnallisia tehostamistoimia lakiuudistuksella haetaan.

Valtakunnansyyttäjänvirasto

On hyväksyttävä ja perusteltu lähtökohta, että tulliselvitysrikos täydentäisi veropetossäännöstä ja olisi toissijainen siihen verrattuna niissä tilanteissa, joissa veron välttäminen tai sen välttämisen yrittäminen voidaan näyttää. Kun näiden säännösten välinen sidos on näin vahva, voidaan ehdotukselta edellyttää yksityiskohtaisempia perusteluja siitä, miksi toissijainen tulliselvitysrikos tulisi säätää rangaistavaksi myös tuottamuksellisena. Sanottu pätee osittain myös säännöstely- ja salakuljetusrikoksiin, mutta kriminalisointiperusteiden yhteys näihin rikoksiin ei ole yhtä kiinteä.

Rikoslain yleisestä systematiikasta poikkeavaa ja siihen huonosti sopivaa olisi, että kvalifioitu tekemuoto olisi rangaistava myös tuottamuksellisena. Rikoslain 46 a luvun 4 §:n osalta ehdotuksessa ei ole esitetty riittäviä perusteita sille, ettei oikeushenkilön rangaistusvastuu koskisi tulliselvitysrikoksen perustekomuotoa. Toimenpiteistä luopumista koskevat säännökset anta-

vat riittävät mahdollisuudet harkita tapauskohtaisesti yhteisöskakon vaatimisen tarkoituksenmukaisuutta.

Mietinnössä on viitattu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta. Kun jäsenvaltioiden tulee ilmoittaa kansallisista seuraamuksista viimeistään vasta 15.6.2007, ei mietinnössä ole tarkemmin käsitelty ehdotettujen säännösten soveltuvuutta käteisrahan yhteisöön tuontiin ja sieltä vientiin. Estettä tällaiselle arvioinnille ei kuitenkaan ole. Esitöiden huomattavan oikeuskäytäntöä ohjaavan merkityksen vuoksi niissä tulisi nimenomaisesti käsitellä myös ehdotettujen säännösten soveltuvuutta ns. petosriskeille alttiiden tavaroiden kauttakulkukuljetuksista kannettavaa tullia ja veroja vastaavaa vakuutta koskeviin rikoksiin. Jatkovalmistelussa olisi syytä myös laajemminkin harkita, mitä lainsäädäntötoimenpiteitä ns. kaksoislaskutukseen tehokkaasti puuttumisen edellyttäisi.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos suorittaa tullilaitoksen ohella tullivalvontaa sekä siihen kuuluvia alustavia tullitoimenpiteitä valtakunnan rajoilla ja niillä rajanylityspaikoilla, joilla tullilaitos ei ole järjestänyt tullivalvontaa. Esitetään harkittavaksi, tulisiko esitetyn tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistöä tarkistaa siten, että myös väärän tai puutteellisen tiedon antaminen rajavirtioviranomaiselle tullin lukuun suoritettussa tehtävässä olisi vastaavasti kriminalisoitu. Tämä voidaan esimerkiksi tehdä tarkistamalla esitetyn 1 §:n sanamuotoa seuraavasti: ”... toimenpiteeseen liittyvän väärän tai puutteellisen tiedon tulliviranomaiselle *tai muulle tullin lukuun toimivalle viranomaiselle*, on tuomittava ...”.

Oulun käräjäoikeus

Tulliselvitysrikosten luokittelu törkeään, tavalliseen ja lievään vastaa rikoslaisissa omaksuttua kirjoittamistapaa ja on perusteltua. Edelleen perusteltua on törkeästä tuottamuksesta tehdyn teon rangaistavuus. Lakiehdotuksen tunnusmerkistökäsitteet ovat tulkinnanvaraisia ja tulevat aiheuttamaan lainkäytössä tulkinta- ja soveltamisongelmia. Tämä koskee esimerkiksi määritelmiä ”tullitoimenpide” ja siihen ”liittyvä”, ”erittäin arvokas tavara”, ”käyttää erityisesti hyväkseen tullimenettelyä” ja ”erityisen suunnitelmallisesti”. Tullilain 42 §:n 2 momenttiin tulisi lisätä myös RL 29 luvun 9 §, jossa on veron määritelmä. Mainitussa säännöksessä tulli määritellään veroon rinnastettavaksi julkiseksi maksuksi.

Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto

Jos ehdotettu sääntely halutaan toteuttaa, tulisi rangaistusasteikot muuttaa niin, että enimmäisrangaistus perustekomuodosta olisi yksi vuosi vankeutta ja törkeästä tekemuodosta kolme vuotta vankeutta. Tällöin asteikot olisivat jotenkin järkevässä suhteessa veropetossäännösten asteikkoihin nähden. Ehdotettu tekotapa on kovin laeva ja pitää sisällään monenlaisia menettelyjä.

Ehdotetussa tullilain 42 §:n 3 momentissa on harhaanjohtava sanajärjestys. Nyt ”muu kuin rikoslain 46 a luvun 1 §:ssä tarkoitettu tapa” viittaa tullilainsäädännön mukaisuuteen. Sanamuodon tulisi kuulua: ”... *huolimattomuudesta muulla kuin rikoslain 46 a luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla rikkoo tullilainsäädännön ...*”.

Vaasan kihlakunnan syyttäjänvirasto

On vaikeaa nähdä, että tulliselvitysrikos voisi enää syyteharkinnassa kääntyä veropetokseksi. Mietinnössä todetaan, että rikoslain 33 luvun väärennysrikoksetkin syrjäyttävät tulliselvitysrikoksen. Tämä ei kuitenkaan ilmene lakitekstistä. Konkurenssioppien katsannossa väärennys ei syrjäytä ehdotettua tulliselvitysrikosta, joka voidaan tehdä joko väärennetyllä asiakirjalla tai muuten.

Mikäli törkeä tekemuoto säädetään, pitäisi kvalifiointiperustelistan karsimista harkita. Suunnitelmallisuus ja järjestäytyminen ovat jo rikoslain 6 luvun 5 §:n mukaisia rangaistuksen koventamisperusteita. Toisaalta on muutoinkaan vaikea nähdä, mikä muu kuin tavaran arvo tosiasiansa kvalifioi teon.

Käräjäoikeustuomarit ry

Niin kuin ehdotuksessa on todettu, tullitoimenpiteeseen liittyvät velvollisuudet eivät ilmene rikostunnusmerkistöstä vaan saavat sisältönsä monipolvisesta tullilainsäädännöstä. Ehdotetun kaltainen säännöstö johtanee moninaisiin soveltamisongelmiin. Tarpeellisten pakkokeinojen käyttämisen ja kriminalisoinnin muun tarpeen tyydyttämiseksi yhdistys pitääkin riittävänä tulliselvitysrikoksesta säättämistä enintään perusmuodossaan.

Suomen Asianajajaliitto

Erityisesti törkeän tulliselvitysrikoksen sekä veropetos-, säännöstely- ja salakuljetusrikosten soveltamisalojen välinen suhde muodostuisi epäselväksi. Epäselvyyttä toisi myös se, että tullirikkomusta koskeva säännös olisi uusista ehdotetuista säännöksistä huolimatta tarkoitus jättää voimaan lähes entisellään.

Pakkokeinojen käyttöedellytysten tulee olla laissa mahdollisimman selvästi määritelty. Tässä suhteessa törkeän tulliselvitysrikoksen kvalifiointiperusteiden epämääräisyys on ongelma. Pakkokeinoasioiden summaarinen käsittelytapa on johtanut tilanteeseen, jossa käytännössä kaikki esitutkintaviranomaisten esittämät telekuuntelulupavaatimukset hyväksytään.

Suomen Syyttäjäyhdistys ry

Esityksen mukaan perustekomuodon ja kvalifioidun tekemuodon mukaisiin tekoihin voitaisiin syyllistyä sekä tahallaan että törkeästi tuottamuksesta. Kvalifioidun tekemuodon osalta tuottamuksellisenä rankaiseminen on poikkeuksellista, eikä sille ole esityksessä esitetty perusteita.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Uudistuksen jälkeenkin Suomen rikoslain soveltamisalasta johtuen rangaistussäännöksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät kaksoislaskutustapaukset, joissa vääränsisältöinen lasku esitetään Venäjän tulliviranomaiselle ilman Suomen tulliviranomaiseen kohdistuvia vaikutuksia.

Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry

Tulliselvitysrikosten piiriin tulisi saada teot, jotka koskevat tuoteväärennösten kuljettamista transitokuljetuksina Suomen kautta esimerkiksi Venäjälle ja joissa tekijä on ollut Suomen ul-

kopuolella. Pakkokeinolain muuttaminen ja törkeän tulliselvitysrikoksen liittäminen telekuunteluun tietyin edellytyksin oikeuttavan luvan saamiseksi on perusteltua. Tulliselvitysrikokset tulisi rangaista vain tahallaan tehtyinä. Eräät lähirikoksetkin ovat rangaistavia vain tahallisina. Vaikka törkeä huolimattomuus edellyttää kokonaisarviota, sen sisällyttämistä rikoslain 46 a luvun 1 §:ään ei pidetä perusteltuna.

Suomen Yrittäjät ry

Ehdotusta tulliselvitysrikoksen rangaistavuudesta myös törkeän tuottamuksellisesti tehtynä on perusteltu varsin niukasti. Koska ehdotetulla sääntelyllä pyritään nimenomaan kansainvälisen järjestytyneen rikollisuuden torjuntaan, on perusteltua, että ainoastaan tahallinen teko voisi olla rangaistava. Myös tullilainsäädännön monimutkaisuus tukee pikemminkin rangaistavuuden edellytysten pitämistä tiukkoina kuin niiden laajentamista myös tuottamuksellisiin menettelyihin. Johdonmukaisuus muiden lähirikosten kanssa puoltaa vain tahallisten tekojen rankaisemista.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Ehdotettujen säännösten soveltamisala on erittäin laaja. On päällekkäisyyksiä muiden rangaistussäännösten kanssa. Tällainen sääntely ei ole lainsäädännön yksinkertaistamistavoitteen mukainen ja on omiaan luomaan tulkintaongelmia.

Professori Pekka Viljanen

Ehdotetut säännökset liittyvät läheisesti RL 46 luvussa säänneltyihin rikoksiin, joten säännökset tulisi sijoittaa siihen lukuun. Luvun otsikkoa tulisi täydentää.

Alan lainsäädäntö on vaikeaselkoista ns. tavallisen kansalaisen näkökulmasta. Rikostunnusmerkistöistä ei ilmene tyhjentävästi, millainen menettely on rangaistavaa. Kieltämättä on niin, että asiantilan korjaamiseksi ei ole käytännössä kovin paljon tehtävissä.

Lainsäädännön vaikeaselkoisuuteen liittyy myös se, että terminologia poikkeaa yleisestä kielikäytöstä, ehkä tarpeettomasti. Tavoitteena olisikin, että maahantuontia ja maastavientia koskevien säännösten rikkomiset koottaisiin yhtenäisiksi tunnusmerkistöiksi. Tätä puoltaisi myös rangaistusasteikkojen vastaavuus.

Tulliselvitysrikoksen olemista rangaistava myös törkeästä huolimattomuudesta tehtynä voidaan pitää perusteltuna jo niissäkin tapauksissa, jossa on todella kysymys vain (törkeästä) huolimattomuudesta. Lisäksi rangaistavuuden laajennusta puoltaa se, että monissa sellaisissa tapauksissa, joissa tahallisuutta ei kyetä riittävällä varmuudella näyttämään toteen, voidaan olettaa tosiasiallisesti kuitenkin olleen kyse tahallisuudesta.

Toisaalta (törkeän) tuottamuksellisen menettelyn kriminalisointi aikaansaisi periaatteellisia epäjohdonmukaisuuksia. Kun muut lähirikokset ovat rangaistavia vain tahallisesti tehtyinä, uusi sääntely merkitsisi useissa tapauksissa sitä, että veropetos ja säännöstely- ja salakuljetusrikos tulisivat aikaisemmasta poiketen rangaistavaksi myös törkeästä huolimattomuudesta tehtynä. Kun kaikkien mainittujen rikosten rangaistusasteikot olisivat samanlaiset, ehdotettua sääntelyä ei voida tältä osin pitää asianmukaisena.

Jos katsotaan, että esimerkiksi veropetoksen tulisi olla rangaistava myös törkeästä huolimattomuudesta tehtynä, siitä tulisi säätää veropetossäännöksessä. Lisäksi veropetos olisi törkeästä huolimattomuudesta tehtynä rangaistava tulliselvitysrikoksena vain eräissä veropetokseen liittyvissä teko tavoissa. Perustellumpaa olisi jopa katsoa, että nimenomaan veropetoksen eikä tulliselvitysrikoksen tulisi olla rangaistava törkeästä huolimattomuudesta tehtynä.

On epäselvää, mitä tarkoitetaan sillä, että kriminalisoitua tietojenantamista olisi se, että tietoja merkitään asiakirjoihin, jotka ”saattavat tulla” viranomaisen tarkastamaksi. Tunnuksmerkistö täyttyy vastaa siinä vaiheessa, kun tiedot ovat tulleet tulliviranomaiselle. Varhaisempaan vaiheeseen ulottuvaa kriminalisointia ei ole syytä säätää.

Tullilain 42 §:n 3 momenttiin otettavan viittauksen tulisi selvyuden vuoksi kattaa kaikki tulliselvitysrikoksen törkeysasteet eli sen tulisi olla muodossa ”muulla kuin rikoslain 46 a luvun 1-3 §:ssä tarkoitetulla tavalla”.